

ŞÂİR ve ŞÖLEN - SÜLEYMAN BEKTAŞ

Sema Oruç

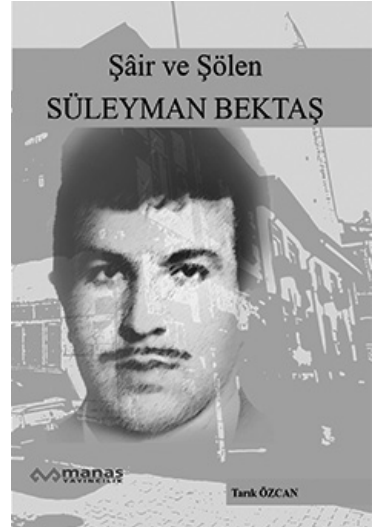

Cumhuriyet Devri Türk Şiiri'nin içerisinde varlığı bilinmeyen, gölge bir şair olarak şiirin kıyısında bir ömür süren Süleyman Bektaş'ın şiirlerini, tüm yönleriyle inceleyen Doç. Dr. Tarık ÖZCAN, şiirin ışığında şairin gölgesini Türk Edebiyatı'na yansıtmıştır.

Doç. Dr. Tarık ÖZCAN'ın yazdığı "Şâir ve Şölen - Süleyman Bektaş" adlı eser, Manas Yayıncılık'ta çıkmıştır. Eser, 537 sayfa olup: Ön Söz (s. 3-4), Kısaltmalar (s. 5), İçindekiler (s. 7-8) ve müstakil dört bölüm (s. 9-226) ile Sonuç (s. 227-228), Kaynaklar (s. 229-238), Belgeler (s. 239-254) ve son olarak da Süleyman Bektaş'ın Şiirleri (s. 255-537) halinde düzenlenmiştir.

Çalışmanın, "Hususi ve Edebi Hayatı, Eserleri" başlıklı birinci bölümünde Özcan, Bektaş'ın kişiliği ve ailesi hakkında bilgi vererek şairin, sanatının oluşmasına zemin hazırlayan etkenleri ortaya çıkarıyor. Âşık olduğu kızıdan karşılık bulamayan Bektaş, eğitim gördüğü hukuk fakültesini 3. sınıftan terk eder ve Bektaş'ın bu gönül yarası, onu gerçek hayattan uzaklaştırarak şiir dünyasında nefes almasına neden olmuştur. "Duygusal ve içe dönük kişiliği aşk hayatında yaşadığı hayal kırıklığıyla birleşerek alkolün de tetiklemesiyle birlikte hayatında şiir vazgeçilmez bir konuma yükselmiştir." (s. 17). Bektaş için artık, Hayat = Şiir'dir. O, şiirleriyle kendi hayatını yansıtmıştır. Bektaş'ın, "Acı Şölen, Bahar Ezgileri, Dört Boyutlu Sevodur Yaşamak, Kuşluktaki Ölüm, Bengi Mevsimi Hüzün İnsanın, Hüzünlü Şarkılar" (s. 19-21) eserlerine baktığımızda; bu eserlere verdiği adlarda da şairin yaşamının özetini görmemek mümkün değildir.

Özcan, "Süleyman Bektaş'ın Şiir Dünyası" başlıklı ikinci bölümde, Bektaş'ın şiir sahnesine inerek,

onun güçlü kaleminin oluşmasındaki perdeyi aralamaktadır. Her sanatçı gibi, Bektaş'ın da etkilendiği yerli ve yabancı kaynaklar olmuştur. Bektaş, başta Türk Şiirinin hemen hemen bütün şairlerini etkileyen Ahmet Haşım olmak üzere, "Cemal Süreya, Ümit Yaşar Oğuzcan, Yahya Akengin, Sabahattin Kudret Aksal, Behçet Necatigil, Melih Cevdet Anday, Ziya Osman Saba, Mehmet Taner, Mustafa Aydoğan, M. Kadri Sümer" (s. 26) gibi yerli kaynakların yanı sıra; "Paul Eluard, Federico Garcia Lorca, Konstantin Kavafis, Atilla Jozsef" (s. 27) gibi yabancı kaynaklardan etkilenmiştir. Ancak bu etkilenme hiç bir zaman taklit boyutunda olmamıştır. O, şiirlerini özgün bir biçimde, kendi kaleminin mürekkebinden damıtmıştır.

"Süleyman Bektaş'ın Şiirlerinin Tema ve Yapı Bakımından İncelenmesi" başlıklı üçüncü bölümde Özcan, şairin şiir denizinde bir yolculuğa çıkmaktadır. Bektaş'ın, şiirlerinde derin temalar kullanması, Özcan'ın bu yolculuğunu, uzatmasına ve okuru, şairin büyüğü şiir dünyasına çekmesine vesile olmaktadır. "Yaşadığı aşk hadisesi ve başarısız girişimi, sonunda dünya karşısında aldığı tavrı onun melankolik ruh halini besleyerek şiirinde acı ve hüznün egemen olduğu bir atmosfere yol açmıştır." (s. 41). Bektaş'ın, gerçek hayatla iletişimini koparması ve yalnızlığı tercih etmesinin sonucu olarak şiirlerinde yer alan "Aşk Acısı, Ayrılık, Ümitsizlik, Eskimek ve Ölüm, Zamandan Şikâyet, Geçmiş Zamana Dönme Arzusu..." (s. 35- 105) gibi temalar, onun şiirlerinin toplumdan çok bireye yönelik olduğunu göstermektedir.

Özcan'a göre, Bektaş'ın şiirleri, çalışmaktan ziyade bir ilham ürünüdür. İlham ürünü olduğu için şiirlerinde, vezin, kafiye, redif gibi yapı unsurlarından yana kaygısı yoktur. Bunlar, onun şiirlerinin olmazsa olmazları arasında yer almaz. Bunun için Bektaş, "Şiirin yorgun düşen yapısal özelliklerini bozarak ve değiştirerek herhangi bir endişe duymadan serbest düzenli biçimlerle yazmayı tercih etmiştir." (s. 228). Özcan, bu tespitiyle Bektaş'ın, gerçek hayatta takındığı özgür tavrını, şiir hayatında da takındığını belirtir.

Dördüncü bölümde, "Süleyman Bektaş'ın Şiirlerinde Dil ve Üslup" başlığı altında Özcan, Türkçenin ışığında Bektaş'ın şiirlerini değerlendirmektedir. Dil, şiirin yapı taşıdır. Şairin yüreğinden geçenler, dil sayesinde can bulur. "Süleyman Bektaş'ın şiir ikliminde dil, en belirleyici unsurdur, Şair, şiirin bir dil işi olduğunun farkındadır." (s. 186). Bektaş, dilin tüm olanaklarından faydalanarak bir şiir dili meydana getirmiştir.

Özcan, çalışmanın devam eden kısmına eklediği "Belgeler" bölümüyle Türk şiirinde varlığı bilinmeyen şairin, varlığını ve bu dünyadan gelip geçtiğini daha gerçekçi bir şekilde ortaya koymaktadır. Çalışmanın en son kısmına şairin tüm şiirlerini, "Süleyman Bektaş'ın Şiirleri" başlığı altında toplayan Özcan, böylece şairin şiirlerini "siyah bir bavuldan" (s. 4) ve yok olmaktan kurtarıp, okunmaya, bilinmeye ve sonsuzluğa taşımaktadır.

Her çalışma zorlu ve yoğun bir süreçtir. Ancak bilinmeyi çalışmak daha zordur. Özcan'ın, gerek şair kişiliğinin gerekse de akademik deneyiminin vermiş olduğu tecrübeyle bilinmeyi gün yüzüne çıkardığı bu eseri, Süleyman Bektaş'ın tabu tescil defteridir. Kendisi de şair olan Özcan, bu çalışmasıyla aslen Elazığlı olan Süleyman Bektaş'a karşı hem hemşehri olarak vefa borcunu ödemekte hem de şairi unutulmaktan kurtararak, mahallilikten ulusala taşımaktadır. Özcan'ı, bu eseri ile kalemi güçlü bir şairi Türk Edebiyatına kazandırdığından dolayı tebrik ediyor ve eserinin, edebiyatın kıyısında kalmış diğer şairlerin gün yüzüne çıkartılması hususunda örnek olmasını umut ediyoruz.

Tank Özcan, *Şâir ve Şölen - Süleyman Bektaş*, Manas Yayıncılık, Elazığ, 2014.